

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільях і святах.

БУЖОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

1798-1848-1898.

(Кілька думок про ювілей на другий рік).

В Дії з 17. мая с. р. вчитали ми новину, що краєвий руский комітет виборчий на засіданні з дня 3. (15.) мая, в річницю знесення панщини, постановив: дати ініціативу до торжественного обходження у Львові і в цілїм краю в 1898 ім році 50-літнього ювілея знесення панщини як і 50-літнього ювілея розбудження нового життя народного у галицьких Русинів; в тій цілі запросити рускі товариства і інституції зі Львова, щоби враз з ним завязали комітет ювілейний. Відпоручники тих товариств і інституцій мають зібратися нині на перше засіданне дня 27. мая о 3. годині по полудні в сали львівського Народного Дому і рішити між иньшим о дальших запросинах до комітету і до участі в приготавляючих роботах до ювілейного торжества.

Подаючи сю новинку, Дьло додало тоді ще замітку, що „справу торжественного святкування ювілею знесення панщини і розбудження нового життя народного у галицьких Русинів порушено найперше дня 8. мая на засіданні виділу Народної Ради, на котре були запрошені також члени товариства зза виділу. Після довшої дискусії порішено передати ту справу Краєвому рускому комітету виборчому, яко вийшовшому з вільного вибору всіх Русинів і обіймаючому в собі всі рускі сторонництва, щоби він заняв ся зложенем ювілейного комітету, котрий відтак поведе справу дальше. В торжествах мусить очевидно взяти участь цілий нарід, як у Львові так і в цілїм краю.“

Отже народовека Народна Рада повірила обхід знесення панщини і розбудження нового життя народного краєвому комітету виборчому, зложеному з народовців і москвофілів.

Сей комітет розіслав запросини до 17. львівських товариств і інституцій руских — і нині у львівськїм Народнїм Домі відбуває ся спільна нарада над ювілейними обходами.

*

Президія краєвого руского комітету виборчого складає ся з тих людей (підчеркнені імена — то москвофіли): Головою его єсть бувший посол до ради державної о. Іван Озаркевич, чоловік старої дати і тип галицького давнього Рутенця. Заступниками єуть два давні щирі приятелі: Юліян Романчук і Богдан Дідицький! Секретарями, аби нікому кривди не було, вибрані також народовець і москвофіл: др. Евгеній Петрушевич (виїхав зі Львова) і кандидат нотаріальний Роман Бачинський. Біжучі і менші справи має полагоджувати комітет езекутивний, що складає ся, окрім президії зі всіх прочих у Львові пробуваючих членів повного комітету, а іменно знов народовців і москвофілів: Василя Нагірного і докторів: Ярослава Кулачковського, Костя Левіцького, Юліяна Ілевича, Волод. Ясеницького і Льва Павенцького.

Повний комітет складає ся також з народовців і москвофілів.

Комітет сей переводив вибори. Ми і радикали не годили ся на таку спільну акцію народовців з москвофілами, яко не моральну. Але Дьло писало тоді (в грудні 1896 р.), „хто в свїті хвилеву тактику партійну вчисляє до програми?“

Таким чином галицькі народовці і москвофіли, хоч певно противники Єзуїтів, прийняли і санкціонували єзуїтську методу: ціль освячує средства.

*

Ся метода не моральна.

Програма народовців иньша, а москвофілів иньша, ціль у них не одна, тільки ворог один і той сам. Коли москвофіли в акції виборчій на око немов зробили уступку народо-

вцям тим, що кандидатами на послів поставили майже самих народовців, то в тім ніхто не добачив їх капітуляції на річ народовців, тільки добачив престу холодну рахубу: правительство москвофільських кандидатів уже перше не допувало на послів, а сего року ті кандидати могли мати ще менші вигляди на вибір, як опозиційні народовці. Було би нерозумно зі сторони москвофілів там іти на власну руку, де кінець виборчої борби був би крайно нещасливий для партії. В спільї з народовцями они заховали і на будуче десогит власної партії і зробили на тім інтерес.

Народовці і москвофіли мали ціль не одну і ту саму, тільки ворога мали одного. Не ціли власні були головною причиною спільної акції, тільки спільний ворог політичний злучив ворогів національних. Народовці і москвофіли, коли-б вибори були їм повели ся по їх думці, при найближших виборах були би розійшли ся, бо вже мали би ґрунт, на котрім могли би робити для власних партій.

Вся їх сегорічна акція виборча мала передовсім на цілі побіду на ворозі, а щоби та побіда була можлива, то мусїли мобілізувати і дотеперішних противників домашних. „Побиймо перше ворога, а потім уже дома зробимо поміж собою лад“ — така, як з фактів видко, була провідна думка краєвого руского комітету виборчого.

*

Вибори минули ся.

Руский краєвий комітет виборчий в Галичинї своїх послів не вибрав. Що головна вина того не спочиває на нїм — то иньша річ. Заслуга его, що нарід справді розворушив. Розтоковано народови, що має реальну, близьку ціль, вибори послів, нарід се порозумів і боров ся. Не входив у се, що загадують у своїх головах проводирі, Романчук і Дідицький, кождий сам для себе і для своєї партії: зрозумів лише, що ворог їх то ворог і его — і боров ся.

59)

ЗАЛІСЄ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

По другім висвяченю на диякона в тиждні відвідали его на пресвітерії сестри Наталка і Зоня і брат Генко, питомець духовної семинарії. Прийшли і зовсім прибили его сумною вісткою, яку одержали від матери, що батькови щораз гірше. Сестри плакали, Наталка не знала, що чинити: хотїла бути на висвяченю брата і хотїла хоч би зараз їхати до дому. Мала іти ще раз на вечерок, а тепер уже не піде. Без потреби приїхала до Львова; для тих двох вечерниць у львівській Рускій Бесїді не варто було трудити ся...

Стали ще раз перечитувати лист матери і вимірковували, що Наталка може ще остати ся тих кілька днів, поки брат висвятить ся, а потім чей его зараз пусят на волю, то всі разом поїдуть до дому. Наталка остала ся. Славко вже не жартував з товаришами.

В суботу перед третім висвяченем

прийшла до него Наталка. Розповіла ему новину, що на улиці припадково стрїтила ся з Манею Заборовскою. Він налякав ся.

— І що ти їй сказала?

— Сказала, що завтра ти вже будеш сьвященником...

— А она?

— Так побїдла, що страх! Питала ся, чи ти оженив ся. Я їй кажу, що ні. Кілька хвиль не відзивала ся, ішла зі мною, потім просила мене, щоби я відвела єї до тїтки... а говорила так тихо як би мала зїмліти. Она тебе любить, Славку!

— А далї що?

— Питала ся, чи могла би завтра прийти подивити ся на твоє висвяченє.

— І прийде?

— Прийде.

— На що? То цілком не потрібно.

— Що тобі шкодить?

— Я не хочу — боронив ся Славко нетерпеливо.

— Я-ж не піду завтра казати їй, щоби не приходила.

— Ну, впрочім нехай приходить. Нічо страшного. І більше ти з нею не говорила?

— Она, видко, не знала що ти заду-мав висвятити ся безженним.

— Повинна була знати; я-ж єї батькови казав.

— Може їй батько не сказав.

— І кажем: побїдла дуже? Бідна, нехай родичам подякує! —

Отся новина була для Славка дуже прикра. Він не бажав собі, аби она була на висвяченю его, бояв ся стрічи з нею, хоч не почував за собою ніякої вини; не міг придумати перших слів, які би міг промовити до неї — і заразом здавало ся ему, що таки, коли-б зїйшов ся з нею, рад би був тому, як той чоловік, що був виставлений на велику покусу, а не піддав ся їй.

Цїлий вечір і пізно в ніч думки его снували ся то біля ліжка хорого батька, то біля зажуреної дідицьки. Одна журба другу перемагала; спомини з минування мїшали ся з почутем сумної теперішности; сумніви розбивали душу, як подзвінне. Веселі розмови товаришів свочи, до котрих приїхали жінки, щоби на другий день бути на їх висвяченю, пригадували ся ему водно, як збитки безжурних школярів, а власні думки немов робили его перед

Що в тій борбі виявилися і правдиві герої в сраках, се вже не заслуга проводирів ані комітету, як не може бути заслугою генерала, коли в битві воює сей або той покаже незвичайну відвагу і хоробрість.

По виборах згаданий комітет не розійшовся, а остався даліше. Тепер береся святкувати народні ювілеї, між иншими і ювілей нашого народного відродження. Що-до того відродження, то на другий рік маємо подвійну причину святкувати его: бо мине 100 літ від появи Енеїди Котляревського і мине 50-літ від розбудження галицьких Русинів в 1848 році.

Руский кр. комітет виборчий — як виходить з *Дяла* — не думає обходити ювілей Енеїди, старший, більше загальний, бо обнимаючий всю Україну-Русь, лише ювілей австрійської Русі, провінціоанальний. Чому оно так, не знаємо, а на здогади не хочемо пускати ся. Чи оно москвофілам не в лад обходити ювілей і України, чи народовцям не позваляе на се провінціоанальний патріотизм (про який ми писали в числі 106, в статі „Від Вислока аж по Дон Русин всюди автохтон“) — не знаємо; на кожний випадок оно чудно буде виглядати, коли одні народовці згадають нарік і Котляревського, а другі в спілці з москвофілами его не будуть згадувати.

*

А тепер пригляньмо ся сему питанню. Як сказано, до виборів злучив народовців з москвофілами один спільний ворог, бо вже ніхто чей не буде підозрівати їх, щоби однаковий спосіб розуміли добро народа і то добро ставили собі за ціль. Кожда з тих партій розуміє добро народу по своему.

При обході ювілеїв на другий рік спільного безпосередного ворога, такого як при виборах, не буде. Будемо святкувати ювілеї, не щоби ворога перемогти, тільки щоби себе на душі піднести. Посередно вийде се на маніфестацію і против тих, що наш нарік гноблять, але се дальша ціль ювілеїв, а близша ціль: обчислити свої власні сили і здобутки за сто взгляду 50 літ національного розвою.

Яким правом, яким чолом мають і москвофіли святкувати хоч би 50-літний ювілей національного розбудження австрійської Русі, того ми ніяк не можемо зрозуміти. Хіба що знов се національне відроджене будуть они розуміти по своему, а народовці по своему. Той Ді-

лицкий, що 1866 року засудив Русинів на смерть, має нарік уряджувати ювілеї з Романчуком, що 1868 року в спілці з другими заснував Просвіту! —

Се чисто галицька комедія: спільний комітет виборчий ту не має найменшої рації щось починати, бо се не вибори, не політична борба з противниками, се має бути ювілей програми народної а не тактики політичної!

*

Зрозуміла се наша академічна молодіж у Львові з Товариства Громада і на запросини до участі в нинішній нараді, підписані Ділицким, відповіла так:

„Ч. 243. Виділ українсько-руського товариства „Академічна Громада“ рішив, односторонно не брати участі в комітеті, зложенім з делегатів українсько-руських і москвофільських львівських товариств, завязанім в цілі відсвяткування 50-літнього ювілею знесення панщини і нашого відродження, а то з слідуючої причини: В склад комітету ввійшли люди, котрі не лишень не признають нам права до самостійного розвитку, але котрі працювали і працюють над тим, щоби на Галицькій Русі вицілювати найгрубший обскурантизм та сервілізм і котрі не жахають ся найнегідніших средств там, де ходить о збаламучене публичної опінії, або о здопане того, що носить на собі знамя українсько-руське.

Українсько-руська молодіж занадто свідомо своїх національних принципів і занадто сильно вірить в будучність свого народу, щоби мала в передодні 50-літнього ювілею народного відродження і в хвили, коли ширшаюча з кожним днем свідомість народна різько пятає всяких зрадників народних, дучити ся з ними, для котрих не має иньших слів крім погорди.

Ухвалою сею закладаємо заразом протест в імени всеї свідомої українсько-руської молодіжи проти того, щоби ренегати нашого народу промовляли до нього, яко заступники, та підшивали ся під назву Русинів.

Львів дня 25. мая 1897.

За виділ товариства „Академічна Громада“

Сидор Голубович

Гриць Гарматій.

голова.

за писаря.

Честь нашій молодіжи, що береже програму народну!

НОВИНИ.

Чернівці, дня 24-го мая 1897.

Конкурс на посади молодших учителів при шестикласовій школі народній в Сереті з німецькою і волоскою викладовою мовою, розписує серетська повітова рада шкільна. Туди треба послати достаточну підперті подання в урядовій дорозі. Послідний речинець до кінця червня с. р. — Конкурс на посаду секретаря при черновецькій промислової школі розписує краєве правительство. Платня 600 зр. річно. Жадає ся обізнаня у веденю кореспонденції і рахунковости в німецькій мові. Подання треба писати до міністерства просвіти а внести до дирекції промислової школи найдалше до 1. липня 1897.

„**Наша Монархія**“. Краї австрійської корони в часі 50-літнього ювілею панованя Єго ц. і к. Апост. Величества Франца Йосифа I. Видане Ілія Лявренчіца, наклад ц. к. Університетської книгарні Юрія Шелиньского, Відень. 24 зошити широкого формату по 1 короні а. в.

Перший раз подають тут таке діло, котре безперечно визве радісне чувство задоволення у кожного патріота, що душею і тілом належить до своєї тїснійшої батьківщини та до своєї великої і гарної вітчизни. Се діло, що з появою послідного 24-го зошита в грудні 1898 буде становити прехорошу книгу рідкої вартости, буде упорядковане після провінцій. Види найважніших будівель столичних міст нашої часті держави та найкрасші види околиць австрійських коронних країв будуть представлені в образах і обяснені описами.

Старинні твердині і замки, церкви і палати міста купелеві, гори і долини, одним словом: все, що заслугоє з огляду на історію, спосіб будови, красу або сценерію і положене, щоби се увіковічнити в образі, увійде до видавництва „Наша Монархія“. Кожний буде міг оглядати в тій книзі найкрасші і найхарактеристичніші місця з кожної столиці, з кожного краю коронного у вірних, повних житя образах. Образи рідного краю припадуть кождому до внодобі та викличуть милі згадки, які ще доповнить текст до тих образків, що буде друкуватись на чотирох головних, краєвих мовах, німецькій, чеській, польській та італійській. Цілість виявить до-

часом старим, богатим в досвіді. В серцю его відзивало ся на хвили щось, немов задрість до товаришів, котру в другій хвилі поборовало почуте доброго не самолюбного вчинку. Пробуджений на хвили жаль за близше неозначеною стратою зникав чим скорше перед холодною думкою, що до розбору его положеня приступала зі старечим спокоєм.

Тяжкий вечір мав Славко перед своїм висв'яченем.

В неділю підчас висв'ячення Славко кілька разів споглядав у ту сторону, де в лавках сиділи сестри, Дорош і брат Генко. Мані там не було. Дивувало се его троха, але заразом і рад був з того. Аж коли вже церемонія скінчила ся і він, утомлений та почервонілий, вертав ся з пресвитерій до сестер, нараз в дальших лавках побачив єї. Сиділа з похиленою головою і не дивила ся на него.

— Маня є — шепнув він сестрам так, як би просив у них поради, що ему чинити.

Сестри оглянули ся: — Ходім до неї.

— Ото з тебе зух! — закпив собі Дорош з Левіцкого.

Левіцкий зрозумів ті клипи і з міною, на хвилинку і надто жалісною і розчарованою а на хвилинку надто поважною і гор-

дою, приступив з сестрами до Мані. Маня вже вийшла з лавки.

— А ми й не знали, що ви також тут. Чому-ж ви до нас не присіли? — почала Зоня.

— Я спізнала ся — відповіла Маня тихо, підійшла до Славка і подала ему мовчки руку. — Ви не гніваєте ся на мене, о. Левіцкий, що я спізнала ся на ваше висв'ячене? — питала ся з таким задумчивим, а любим усьміхом, з таким легенько докірливим поглядом! — Я не могла; тітка не пускала.

Левіцкий мовчав; добре хоч, що сестри виручили его в розмові.

Вийшли з церкви.

— Коли їдете до дому? — питала ся Маня в Левіцкого, не в сестер его.

— Я вже тепер просив, щоби мене пустили. Мушу доконче їхати до батька...

— Дасьте мені знати, коли поїдете? Дайте, дайте знати; то поїду з вами, з Наталкою, з Зонею. Зоня, чую, також їде; то мені не потрібно иньшої опіки в дорозі.

— Ваш батько готов гнівати ся.

— Не журіть ся; я вже не дитина.

— Мене пустять мабуть уже завтра. Нині мені скажуть. Я вас повідомлю.

Вийшли на площу св. Юра і пустили ся в місто. Славко чудував ся спокоеви Мані. Розмавляла зі всіми, а кілька

разів і зажартувала собі так легенько, незначно, як би не бажала обидити товариство, зажурене тяжкою недугою батька.

Відвели єї до дому, а самі пішли до Дороша на обід. — —

На другий день прийшла телеграма від матери, щоби доконче всі приїздили, бо батько жде... Се вижидане батька затревожило всіх невміру.

Славкови і Генкови дозволили зараз відїхати.

Післанцем повідомили Маню, що їдуть. На двірці справді застали єї разом з тіткою. Тітка познайомила ся зі всіми і повірила братаницю опіці о. Левіцкого. Нарікала, що Мані ні з того ні з сего нараз доконче забавило ся вертати до дому — так що годі було їй відмовити. Видко, навкучило ся їй уже у Львові. Наталка і Зоня були маломовні; они нині вже кілька годин плакали і раді були на крилах злетіти до Заліся. Наталка нарікала на себе, що дала ся намовити їхати до Львова в такий час, коли батько дома хорий. Здавало ся їй, що тій недужій она винна, і не могла затаїти тихого хлипаня навіть поміж чужими людьми на двірці.

А вже в окремім переділї воза, де всі, крім Дороша, що не міг виїхати, засіли, обі сестри не могли здержати сліз і знов заплакали. Довго старала ся Маня їх успо-

перва не одному, які багаті наші провінції хорощими будівлями і незрівнаними, величавими краєвидами, що сьміло можуть рівнати ся до найславніших околиць чужих країв. На поодинокі краї, що відзначають ся величиною, або чим небудь иньшим н. пр. на Чехи, Низшу Австрію, Тироль, призначені в творі два або більше зошитів, а для решти країв припадає по одному зошитови.

Сей твір не повинен бракувати в жаднім домі кожного доброго патріота: се буде народна книга в найліпшій значіню того слова, окраса кожного книгозбору і кожної сьвітлиці.

Перший зошит, що лежить перед нами, обнимає разом з титулом і переднім словом 28 сторін. Образи виконані як найстаранніше; зачинає їх вид нової брами цесарського двора у Відни. Далше наступає вид Праги, Чернівців, Львова, Клягенфурту, Любляни, Трієсту, Берна, Ліцу, Сольногороду, Грацу і Інсбруку. При образах суть тексти Е. Кайтера, др. Юрия Гута, проф. др. Кайндля, М. Ролього, І. Гічталера, П. Радіча, Павла Марії Лякромі, проф. О. Стокляскі, др. А. Шльосара і радника двору Германа. Ціну устанавлено тому таку низьку в порівнаню з тим, що подає ся, щоби для найширших кругів зробити сей твір приступним.

Замітимо ще, що опрацьоване обьяснюючого тексту про Буковину поручено нашому знаому, черновецькому проф. др. Кайндлеви, що своїми етнографічними працями про жите-буте буковинського, особливож руского народа здобув собі славу. Се стає найліпшою запорукою, що буковинський зошит вийде сьвітло так що-до вибору ілюстрацій як і що до річевих, цікавих обьясень.

Що помогло? Займила ся була стайня в Чорнаві у господаря Дьордія Капицького, найблизшого сусіди тамошньої школи. На давній знак пустила ся шкільна дівтора: одні по коновки до сусідів, другі до дзвінка. Відтак всі забрались носити воду з поблизького потоку під доглядом учителів і в короткім часі зльокалізували огонь. Але коли они порали ся коло стайні, Дьордиха ратувала хату на свій спосіб. Думаєте може, що носила воду, або хоть сьвятій образ поставила на стріху? Ні, деж там! Она розібрала ся до нага і бігала три рази довкола хати. Огонь потах, хата осталась ціла, а Дьордиха і всі селяни, що єї виділи, присягли би, що єї безсормяна біганива помогла найбільше. Нащо на

Буковині асекурації і сторожи огневої, коли маємо такі народні, добрі, хоч певно неприличні способи на пожар!

Знад границі пишуть нам: 25. мая застрілив російський вояк Лаврентий Луїна свого товариша і втік на австрійський бік. За ним пустился російський вахтмайстер і австрійський жандарм на конях в погоню, і прийшли до Чорнавки о 6. годині. Але дезертер перед шістьма годинами пустился був далі в напрямі до Добринівців. Здає ся, що тут дістав за гроші хлопску одєжу і перебрав ся. Має на лівій щоці бо-родавку.

Вже ходить трамвай в Чернівцях — але тільки на пробу. Вчєра злягло все, що жие в місті на улиці від міського огороду аж до латинського костеля низше ринку, щоби побачити сю першу пробу. Проба пішла добре і без жадного випадку. На тій просторони буде ходити трамвай від початку червня а далше до залізниці і до мосту на Пруті отворять шлях пізнійше.

Фанатизм. Недавно тому доносили часописи, що в Росії коло Одеси найшли замуrowаних в одній пивниці 8 а в другій 7 трупів. Се були раскольники (релігійна секта), що з обави перед кінцем сьвіта, котрий заповів якийсь тамошний новочасний пророк, дали себе добровільно замуrowувати, щоби згинуті голодовою смертю. Тепер знов доносять з міста Тирасполя про страшне злочинство, якого допустив ся раскольник Федір Ковалєв. Від якогось часу зникали в Тирасполю хлопці в віці від сім до вісім літ. Тих хлопців викрадав Ковалєв і закопував живцем за містом. До тепер віднайшла поліція дванайцять трупів. Ковалєв признає ся до вини з цілим спокоєм душі і каже, що він закопував живцем діти, бо так учить его віра. Оповідав, що звичайно закопував по кілька дітий нараз о півночи і відтак молив ся за них до самого ранку, доки не замовкли тихі стони дітий під землею. Людність Тирасполя і околиці страшно зворушена тим випадком, бо ще кілька дітий бракує а Ковалєв не хоче нічого більше казати, чи він їх також може де закопав.

Пригода в кирниці. В Молодї хотів тамошний господар Василь Комаринський направити свою кирницю. Тому що кирниця глибока на 27 метрів, віддав на праву єї майстрови Іванови Гросульови. Коли майстер спустив ся до кирниці, занепокоїли ся всі, що він не дає о

собі жадного знаку жита. Кликали і кликали з гори а з доду ішов тільки глухий відголос власних слів. Тоді 24-літній порубок Юрко Йосип казав спустити ся у ведрі на долину. Не успів ще зійти до половини глубини, коли на горі побачили, як він перекинув ся з ведра і упав на долину. Люди не могли витолкувати собі того, але сам властитель нещасної керниці, 67-літний старець рішив ся спустити ся у темну пронасть. Ведро пішло знов у долину і незадовго витягнули его знов порожним а нова жертва не давала по собі жадних ознак жита. Тепер вже ніхто не важив ся лізти у таємничу челюсть. Люди додумували ся, що в кирниці назбирало ся нездорового повітря і оно не дає приступу до кирниці. Повідомили о цілім випадку черновецьке староство, а оно звернуло ся до магістрату з просьбою, щоби вислав до Молодї відділ огневої сторожи для ратованя нещасливих. Сторожа огнева удала ся на місце нещастя, але там вже люди виномпували повітре з кирниці і витягнули усіх трєх нещасливих — бездушними трупами. Лікар сконстатував смерть через удушенє шкідливими газами. Майстер Гросуль оставив вдову з шестєро дрібними дітьми, Йосип був нежонатий а Комаринський вдовець, що мав одну замужену доньку. Може не було би прийшло до такого нещастя, коби були ужили тої остророжності, щоби спускати ся зі сьвітлом у яму. Як сьвітло згасне, то знак, що чоловік не може там дихати.

Дрібні вісти. Польовий Михайло Морешак в Цурині черновецького повіту заскочений тучєю в неділю дня 23. с. м. сховав ся до шопи. Тут поразив его удар грому і на другий день знайшли его пошарпаного трупа. — В Климівцях посварили ся два Липовани Семен Гріліфов і Льонгин Ісаков. Зі сварки вийшла бійка, в котрій Ісаков ударив противника фляшкою від горівки так сьильно, що він повалив ся мертвий на землю. — В суботу тамтого тижня отворено в Лондоні новий тунель по під Тамизу. Довжина его виносить 6200 стіп, широна 16 стіп. Для піших є дві осібні стежки. Будова трєвала пять літ.

коїти, поки і сама заплакала але так гірко, що то не лише сестри, але і братів здивувало. Тоді сестри сїли собі коло Мані праворуч і ліворуч, взяли єї за руки, стали єї просити, аби не плакала, цілували єї, самі крізь слези усьміхали ся, аби тільки єї розвеселити.

Славкови переходив мороз тілом, коли дивив ся на ту подію; він розумів сей плач Мані...

Але розмови між ними і до самого дому не було такої, щоби Маня хоч яким словом виявила скриту причину свого смутку. Жалувала Зоню і Наталку, пригадувала собі недугу своєї матери, і їй жалко стало. Казала так, але в єї сумних очах, якими нераз спозирала на о. Ярослава, можна було вичитати ще одну причину плачу...

На стациі де висїли з залізниці, вже ждали на них сані, на котрі зараз і сїли. Цілу дорогу тільки часом перекидали ся словами поміж собою; сестри все лиш наказували фірманови, аби поганяв скорше та випитували ся, що чувати дома. Фірман знав лиш одно, що з панотцем зле. Нині вже по двох лікарів їздив.

Перед двором в Залісю станули. Заборовський був тоді на подвірю і здивував ся, побачивши Маню. Вибіг против неї, за-

чав випитувати ся — але Левіцкі вже не слухали їх, казали гнати до дому.

Дома на ганку стояла заплакана Горопиньська і привитала їх словами: — Добре, що ви вже приїхали...

Братя і сестри і не витали ся з нею, а просто пішли до комнати, де лежав хорий батько. Ступали легенько, мов би батько спав, а они не хотїли его збудити. Але батько не спав, тільки лежав, тяжко віддихаючи і мов без памяти.

Увійшли в комнату, о скільки можна було, без стуку. Там стояла бабуся і мати. І з ними приїзжі не витали ся, не чули потреби. Переглянули ся тільки всі своїми почервонїлими від плачу очима і вже себе розумїли. Доньки мали очевидну охоту припасти до ліжка з великим плачем, але бабуся суворим поглядом здержала їх від того. Сама приступила до ліжка і промовила над самою головою недужого: — Василю, діти приїхали.

О. Василь тільки застогнав глухо. Діти ледви здержували ся від плачу. Славко тремтів на цілім тілі.

— Василю, діти приїхали.

Треба було недужому ще кілька разів повторити сю вістку, заким він по тяжкім отупіню прийшов троха до памяти.

— Славко є? — були его перші слова.

— Є, вже висьвячений — відповіла мати.

— Піднесїть мене троха — просив хорий.

Его піднесли на подушках, він блукав хвилю очима по комнаті, поки не замітив Славка на вколїшках у свого ліжка. За Славком всі иньші діти попадали на колїна та поспирали ся на ліжко.

— Всі ви ту? — спитав ся о. Василь.

— Малих нема — відповіли ему.

— Прикличте їх.

Прикликали Мариню, Клявдзю, а малу Владзю принесли на руках.

О. Василь оглянув цілу свою роднню — а всі заховували ся так тихо, навіть мала Владзя мовчала, тільки дивила ся на всіх цікавими очима — оглянув і став відмовляти молитву, похиливши голову на груди. Потім з тяжким трудом троха підняв тремтячі руки і прошепотїв:

— Най вас Бог благословить і я благословлю.

Доньки не могли здержати плачу і захлипали. Але бабуся сказала їм таким голосом „тихо“, що всі відразу замовкли, лише Владзі і малій Клявдзі вже на плач зібрало ся.

(Далше буде.)

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT,
 Jahresausweis
 і Шкільні повідомлення
 (Schulnachrichten)
 є на складі
 в друкарні „Рускої Ради.“
 Просимо о замовлення.

LINIMENT. CAPSICI COMP.
 aus Richter's Apotheke in Prag.
 Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen,
 schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apo-
 theken vorrätig ist, sehe man stets nach der
 Marke: „Anker“.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
 у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство
 асекураційне, обезпечає будинки, скот, госпо-
 дарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно
 в стогах і будинках против шкід огне-
 вих за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї
 діяльності. Фонди „Дністра“ після за-
 ключень рахункових з днем 31-го грудня
 1896 виносять: фонд основний 50.000 зр.,
 фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерва
 премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр.
 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по
 пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 від-
 шкотовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“
 після всіх можливих комбінацій в товаристві вза-
 їмних обезпечень в Кракові, котре дає як найко-
 ристийші умовля і видає поліси і квіти в рускім
 язичі.

Зголошення о уділене агенції в місцевостях, де
 „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,

владжена д-ром Гр. Величком, видана товариством
 „Просвіта“, а виконана в літографічнім закладі
 Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, накле-
 еної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр.,
 а для членів „Просвіти“ і передплатників
 „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пер-
 епискою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Льво-
 ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте
 чимскорше!

Із Найвисшого приказу
 Его ціс. і кор. Апостольского Величества
 устроює п. к. дирекция лъотерійних доходів
XXXI. Ц. К. ДЕРЖАВНУ ЛЪОТЕРІЮ,

з котрої чистий дохід присвятить ся

ЦИВІЛЬНИМ ЦІЛЯМ ДОБРОДІЙНИМ

сеї половини держави, між ними і 6000 зр. на

„РУСКИЙ ДІМ НАРОДНИЙ“

в Чернівцях.

Ся лъотерія обнимає **7816** виграних в готівці,

поділених на

148 виграних головних із **3834** попередними і **3834** слідуючими

в загальній скількості

165.000 корон в золоті та **100.950** зр. ринських а. в.

Тягнене послідує невідклично 10. червня 1897 о 12. год. в пол.

Оден лъос стоїть **2** зл. ринських а. в.

Лъоси продає і адміністрация „Буковини.“

Лъоси можна купити і в п. к. лъотерійних урядах, у всіх лъотерійних колектурах,
 в продажах тютюну, в урядах податкових, почтових і телеграфічних, в конторах ви-
 мни, в урядах стаций желізничних і др.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-европейского.

відходять з Чернівців					приходять до Чернівців							
до Неполоківців, Святиня, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Святиня, Неполоківців	1128	320	757	811	610	
до Глібоки, Гадікфальви, Гатин, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000	
до Садагури, Боїна, Но- воселиці	645	430	—	—	—	з Новоселиці, Боїна, Са- дагури	—	1113	950	—	—	
з Глібоки					до Глібоки							
до Карапчева, Сторожан- ця, Бергомету, Межибро- дів	814	535	—	—	—	з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—	
Перший поїзд іде на шляху Бергомет-Межиброди від 1-до марта до 3-го вересня що вівірка і п'ят- ниці.					Перший поїзд іде на шляху Бергомет-Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межи- броди тільки від 1. ливня до 31. вересня що поне-ділка і четверга; третій поїзд не іде в понеділок.							
з Гадікфальви					до Гадікфальви							
до Радивів	610	1003	228	612	805	з Радивів	542	855	115	550	747	
з Гатин					до Гатин							
до Кочики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—	з Кімполонгу, Вами, Гура- гумори, Кочики	1258	625	—	—	—	
з Іцкан					до Іцкан							
до Сучави	327	630	1009	216	718	зі Сучави	442	842	130	630	837	
з Вами					до Вами							
до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545	905
Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на стациях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.					Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись мож- на на стациях Вами, Драгоші і обох Молдавицях.							
з Карапчева					до Карапчева							
до Чудова н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудова н. С.	555	555	—	—	—	
Перший поїзд іде що поне-ділка, другий з винятком поне-ділка, нічний кожної днини.					Перший поїзд іде що поне-ділка, другий з винятком поне-ділка.							

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-европейский іде о 46 минут пізніше
 від черновецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вєнером до 5 год. 59 мін. рано і зазначає ся підчеркне-
 нем мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає **Осип Маковей.**